

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

NICOLETA BERARU

Luluța și Petrișor

SU
POVESTEA CUIBURILOR
PĂRĂSITE

R O M A N

Libris
EDITORIAL

BRAȘOV, 2019

CUPRINS

1. Tăticu' o murit!.....	7
2. Tu ai sî ti însori cu o bogătași di la oraș	17
3. Asta nu știi sî faci copchii.....	29
4. Luluța și Petrișor.....	35
5. Pizme.....	43
6. Auz', sî speli bărbați blidili!	49
7. Răfuiala	59
8. Ni se golește țara, mamă!	71
9. În mormântarea	89
10. Sunt oameni și oameni.....	105
11. Incubus.....	119
12. Puntea e prea șubredă	141
13. Multe și amare	155
14. Nu ploaia este tristă. Oamenii sunt triști.....	165
15. Sărmanele cuiburi de berze	189
16. Epilog.....	203

1.

TĂTICU' O MURIT!

— Mămicî, sǎru' mǎna. Ci faci? Ești bini?

— Da, Luluțî. Voi ci faciț', dragi' mami'?

— Bini, mămicî... Adică... Sî-ți dau o vesti... Nu prea bunî... Nu știu cum sî-ncep...

La un capăt de lume uitat de Dumnezeu și știut doar de o mână de pământeni, tăcerea stingheră se înnodea pǎcloasă în gâtul fetei de șaptesprezece ani:

— Ci-i, fatî dragî?

— Tăticu' o murit.

Câteva secunde bune doar șuierul telefonului se mai auzi ca un țărâit prelung de greier. Urmară altele câteva, grele ca niște pietre de moară și lungi cât o foamete. Luluța auzi un scâncet subțire, ca de copil, la celălalt capăt al firului. O văzu în închipuire pe mamă-sa prăvălindu-se pe scaunul din cămăruța strâmtă și întunecoasă, de unde în fiecare săptămână suna acasă. O vedea slabă și palidă, o umbră cu pliuri adânci în preajma gurii, cu ochi

osteniți cu pungi vineții dedesubt, înroșiți și umpluți de lacrimi, cu laba-gâștei pe la colțuri, cu o mână încleștată pe receptor și cu cealaltă dusă la gură în încercarea de a-și hățui durerea, așa cum fac țărăncile în momentele de mare cumpănă.

— Mai ești, mămicî?

— Sunt, Luluțî... Sunt aici, da' parcî n-aș fi. Cum s-o-ntâmplat, mamî? Voi undi sunteți amu?

— Mamaia l-o găsit pi tăticu-n odaie, întins pi jos. O tot strigat după el, c-avea nu-ș' ci sî-i zâcî. Nu răspundea. L-o căutat pisti tot... și la baru' din colț, cî știi cî mai mergea din când în când pe-acolo... Da' nu-l văzusi nimenea. Era pi la amiazî. S-o întors acasă mamaia, l-o căutat din nou prin toată casa, până și-n beci, da' nu dădea di el. O văzut ușa la odaie întredeschisî și i-o vinit în minti sî intri. Tăticu' era căzut lângî masî.

Luluța se pierdu cu firea și începu să se smiorcăie mocnit. Din hăurile sufletului său îmbătrânit de griji și lipsuri, se desprindeau schime și-o năpădeau posomoreli pe care vârsta ei n-ar fi trebuit să le socotească firești, pe care însă fata și le însușise de timpuriu.

— Dumnezeu sî-l ierti, Luluțî, prinse Florica a zice cu o voce pe care ea însăși nu și-o recunosc. Se sufocă apoi și ea în hohote de plâns. Petrișor știi? Undi-i el amu? Ci faci?

— Petrișor... îi la țafa Anica. I-am zis cî lu' tăticu' i s-o făcut rău și cî poati n-o sî-ș' revinî repidi. M-o crezut. Când am plecat, stătea di vorbî cu Vasîlicî a țafâi. Nu cred c-o bănuit ceva. O sî-i zic disearî... sau mâini...

— O sî caut bilet la Eurolines ș-o sî vin cât di repidi pot, Luluțî. Da' voi sî nu vă faciș' griji! Ai grijî di Petrișor;

eu în tini am bazî! Dragi' mami', de-acuma sunteț' orfani di tatî...

Și Florica începu a boci și-a se văicări ca-n Moldova ei, părăsită cu jale cu câțiva ani în urmă, când luase calea pribegiei prin țări străine ca barem odraslele ei să aibă un trai mai acătării în timpurile ce-or veni.

Când ieșise pe poarta casei, un foc îi mocnea în piept și focul acela avea s-o mistuie de fiecare dată în clipele ei de răgaz, când își vedea în minte progeniturile și locurile în care își petrecuse viața atâta amar de vreme.

De bărbat-su o mai lega doar atașamentul femeii învățate să fie supusă și cuminte. Așa primise ea învățături de la mamă-sa și de la bunică-sa: femeia să fie cuminte și gospodină, orice-ar fi. Să facă prunci sănătoși și să îngrijească de ei, de bărbat și de gospodărie. *Barbatu-i barbat, șî orici-ar faci, trebui iertat, cî de-aceea poartî nadragi șî pâlării*, suna înțelepciunea lor. Și de la aceste precepte Florica nu se abătuse niciodată. Nici chiar atunci când descoperi că Fănică al ei se iubea din timp în timp cu vecinele, nici când venea târziu și băut acasă, cu chef de arțag, nici chiar atunci când o altoia și-o lăsa cu vânătăi strașnice pe mâini și pe picioare. *Așă-s tăț' barbați; sî baț' lumea-n lung șî-n lat șî nu găsăști altfel. Iertari sî numești îndreptarea lor. Cî așă zâci Domnu' la Sfânta Scripturî.* Florica nu citise Sfânta Scriptură și nu știa dacă zice Domnul așa sau ba, dar când era vorba de cuvântul Lui, nu-i trecea femeii prin minte nicicum să se pună contra. Nimic nu încăpea pe lângă El, și toate celelalte cuvinte erau de prisos. Câteodată, câte-un gând spurcat îi trecea prin cap și-atunci își punea întrebări. De pildă: cum de folosește Domnul mereu altă cumpănă

de măsurat păcatele oilor din turma sa? Că auzise ea de coana preoteasă, care plecase la turci, la muncă, și nu-ș' ce făcuse pe-acolo, dar, după câteva luni, părintele trebuise să se ducă s-o recupereze. Se înapoiase coana preoteasă acasă, în sat, cu un ochi vânăt și cam zbârlogită. Da' tot cântă acum în strană, la biserică și toată suflarea satului, în afară de profesorul de istorie și de doctoriță, tot îi zice *săru' mâna, coanî preuteasî*, semn că Domnul nu se supără pe unii cu una, cu două. Și, când pe femeia pizmașă o cuprindeau patimile unor asemenea prețuieli, își făcea cruce cu limba de trei ori, își scuipa-n sân și-și zicea: *Duceți-vî pi pustii, gânduri soioasi!* și *Doamni, iart-o pi roaba ta nevrednicî! Iartî-i greșala cea di voie și cea fără di voie, cea cu gându', cu cuvântu' sau cu fapta.*

Tot de la mămuca-sa învățase femeia cu nu prea mult trecută de treizeci de ani că *barbatu-i capu', da' fimeia-i gātu'*. Și-și înfipsese adânc în cap Florica învățăturile acestea și, când omul ei rămase fără muncă, i se făcu limpede ca lacrima că gâtul trebuie să miște capul în direcția cea bună. Își adună toate puterile și, pe lângă toate treburile de gospodină – îngrijirea pruncilor, mâncare, curățenie, orătăriile de pe lângă casă – se înhămă voinicește la rânit în cotețul porcilor, la plivitul straturilor de legume, la legatul și săpatul viei, la copilitul roșiilor, la tăiatul lemnelor... Vrednică era Florica, după cum primise sfaturi și învățături. Repede și putincios se mișca gâtul, însă capul nu avea vrere să-l urmeze. Fănică se așezase în tristețuri. Și-l înțelegea nevastă-sa. Și-i intra în voie cu toate cele: îi făcea sărmăluțe-n foi de varză murată, cu jumări, așa cum îi plăceau lui, ciorbe de găină, grătărele de porc – doar, doar și-o reveni bărbățelu' ei! Dar Fănică se prefăcu

sprintenior în cel de-al treilea copil și în plodul cel mai răzgâiat al familiei, căruia toată lumea îi făcea poftele și ale cărui nazuri erau urmate în toate meandrele. Iar cât era ziua de lungă, cuprins de o *depresiune* care nu-i mai dădea voie să răsuflă și care-l trântea la pământ în fiecare zi pentru vreo două-trei ceasuri, cam pe la douăsprezece-unu la amiază, Fănică se punea frumos la răcoare, în oadaie, sau sub vreun nuc umbros ca să-și tempereze *anxietățile*. Alteori dădea fuga la Ion a' lu' Vâjgău, de unde venea seara cherchelit și, mânat de mahnire mare, se lua la harță ba cu progeniturile, ba cu soața, ba nu mai încăpea de soacră-sa, răul tuturor relelor. *Dumnezău mă-ti' di muieri urâtî și proastă. Făăă, proasta proastilor și Nichita satulu' ci ești! Tu nu vez', chioara lu' mă-ta ceea proastă cari te-o făcut, cî borșu' nu-i acru diloc?*

Și pumnii lui Fănel se abăteau asupra capului, brațelor, spatelui Floricăi, sub privirea unui Dumnezeu obosit să tot fie chemat în asistență la scene conjugale nedemne de Perfecțiunea Sa, cvasiabsent, reflectând melancolic asupra creației sale ignorante și cam neșlefuite. În momentele acelea, îngerii se ascundeau după tronul Unicului, cu aripile clăpăuge și mințile tulburi de aburii rachiului de la barul lui Cimpău, iar diavolii jucau sarabanda, scuișând borături la picioarele lor, umflându-se de răs la vederea neputinței și spaimelor acestora.

Cât despre viața ei de femeie, Florica nu gândea. Că rar o mai căuta Ghiță prin așternuturi, nu i se părea defel anapoda. Asta, pentru femeia ostenită de munci și de dogoarea soarelui de prin grădini și câmpuri, era mai degrabă un peșcheș. Măcar cu asta-i dădea pace, gândea mulțumită. Unde mai pui că, după ea, își cam plătise

datoriile. Și datoriile acestea purtau numele de Steluța și Petre. Și, când vreun accident se producea, când bărbat-su, de cele mai multe ori cu mințile înceteșate de alcool și simțurile ațâțate de cine știe ce codană cu țâțe mari, o înghesuia fără tragere de inimă, ca după vreo zece minute să se prăvălească-ntr-un somn lutos, Florica nici nu se bucura, nici nu se întrista. Era și asta o treabă-ntr-o muiere și omul ei, care trebuia să se întâmple, după cum îi povestise tot mămucă-sa.

Steluța, întinsă pe canapea, cu capul între pernuțe colorate, se uita lung, dusă pe niște gânduri confuze, la fotografia uzată, cu colțurile roase, încinsă de o dungă albă în mijloc, pe care o ținea în mână și pe care o păstra între filele romanului *Maitreyi*. O păstra de ani întregi, ca pe niște moaște. În poză erau ei patru, echipă completă: Petrișor, cu pantalonași scurți și cămășuță cu floricele, zâmbind fericit cu o înghețată care i se topea în mână și-i lăsa mustăți la colțurile gurii, cu părul pufos ca de pui de găină ieșit de curând din găoace. Lângă el, ea, Luluța, cum îi zisese din prima Petrișor, într-o rochiță cloș, roșie cu buline albe, și sandale roșii cu curelușe încrucișate, din care două piciorușe subțirele se ițeau făloase de șosețelele albe cu borduri de dantelă. În stânga, cuminte, poza mamă-sa, încă tânără și subțire, purtând o rochiță vișinie, cambrată pe talie, cu un guleraș alb, ca de școlăriță, cu părul șaten încadrându-i fața ovală cu linii frumos desenate, iar în dreapta, cu pantaloni evazați de stofă bleumarin în dungi și o cămașă albă cu mâneci scurte, cu părul ca pana corbului, dat cu briantină peste cap,

stătea fălos tată-său. Zâmbeau toți nefiresc de la nunta lui Nelu și a Petronelei peste un răstimp de mai bine de un deceniu.

Oari cum ar fi fost viața noastră, dacă tăticu' ar mai fi trăit? Își alungă gândul ca pe o muscă sâcâitoare, ducându-și cu grabă mâna la ochii împăienjeniți de nesomn.

Știu, tăticuli, ti-nțeleg. Da' crede-o și pi mămica cî-i esti greu sî ti știi așa. Sî dei Dumnezeu sî fim sănătoși! Poati o sî ni fi mai bini! Tănăra își aduse aminte de ultima discuție pe care o avusese cu tată-său și simți cum pacea o învăluie. Sufletul i se făcu mai ușor; se lăsă să alunece adânc între perne. Parcă o greutate îi fusese luată cu mâna de pe sufletu-i chinuit. O greutate mai grea decât aceea a sacilor de păpușoi pe care îi căra toamna cu mamă-sa din grădină în coșar. Respiră adânc.

Deodată simți cum revolta se insinua în mintea ei, apoi în ea toată, ca un intrus: „*Dumnezeuli mari, dacă exiști, di ci ne-ai părăsit nevoilor așa divremi? Di ci noi, Doamni? Di ci Tu, cari ești Stăpănu' a toati și cari pi toati li știi și li ai în paza Ta, ne-ai aruncat ca pi niști viermi nesocotiț' în viața asta și ni laș' sî ni zbatim neputincioș' și singuri? Di ci ni i-ai luat pi cei cari, cu vrerea Ta, ne-o zămislit? Ci păcati trebui sî plătim noi? Ci planuri ai cu noi? Undi ești, Egoistuli? Te-ascunzi în raiu' Tău promis și greu di atins, it' pui dopuri în urechi și ochelari di cal ca sî n-auz' și sî nu vez! Ti-mbuibi împreună cu sfinți' și ingeri' Tăi cu bini și nu ti doari sufletu' Tău perfect di mămica și di noi! Di ci ni l-ai luat pi păcătosu' di tăticu', cân' numili tău îi Iertari? Răspundi odată, Divinuli!*

Obosită, Steluța continuă să rămână proptită între perne, uitându-se-n gol, așteptând un răspuns, care știa că nu va veni niciodată, de la cel care era mereu absent și în care ea se obstina să mai creadă. Măcar încă puțin...

A doua zi, Steluța urma să aibă examen la prevenție orodentară. Îi era teamă, ca de fiecare dată când avea examene. Strangulată de stres, luase o pauză de la învățat, aruncase cursurile cât colo și încerca să-și ostoiască frica, răsfoind cartea primită în dar de la fosta ei profesoară de română din sat. Lectura însă nu o prindea. Dădea agitată filele romanului, fără să pătrundă vreun rând din cele pe care le citea la nimereală, trecând cu repeziciune de la o pagină la alta. Literale îi păreau niște găze negre, abia deosebindu-se unele de altele. Gândurile o străpungeau din ce în ce mai iuți, vrând parcă să-i iasă din cap. Imagini fără legătură una cu alta se fugăreau, se hărțuiau, se îmbrânceau, se înlănțuiau, se împreunau, se agățau, se respingeau, se întrepătrundeau, se-nlăturau și-o duceau când pe sălile Facultății de Stomatologie, cu amfiteatre mari și răcoroase, cu holuri largi și bolte înalte, forfotind de fete frumoase și elegante și băieți chipeși cu ochelari pe nas, când în satul ei cu mătuși cu baticuri legate după cap, cu moșnegi cu pălării decolorate, cu boruri roase de timp, cu pantaloni lucind de jeg și cămăși unsuroase, sprijiniți în toiege noduroase, cu oameni nevoiași și băiețași mozoliți, cu muci la nas, cu drumul mare pietruit, de pe care colbul se ridica țâfnos la trecerea fiecărei mașini, cu găini, cu cloști cu pui cloncâind duios, cu găște și rațe și câte-un porc priponit de vreun prun cu frunze prăfuite. Îi apărea în minte și Ștefan, arătos, cu trăsături de intelectual blazat. Și Petrișor, acum elev în primii ani

de liceu, încă necopt, și mamă-sa, o voce blândă, agățată la capătul firului de telefon, într-o țară frumoasă, cu un soare rece și oameni surâzători, dar dureros de străină ei. Toate îi jucau în fața ochilor, în crâmpieie serbede sau țipătoare și *O sî iau oari examenu? Iar ceri Oprescu plicu' cu bani !? Cât o fi costând un opt? Da' un nouă? și Trebui s-o tai repidi după examen. N-am prea făcut bani săptămâna asta cu meditațiili la englezî; Mircea nu mai ari nevoie di meditații. Ci sî caut eu la cafea cu ceilalți? Nu-s eu ca ei. Ș'-apoi n-am chef sî-i văd pi Mioara și pi Traian lăfăindu-sî în soari fără griji, cu zecili în buzunar, după ci mami și tati le-o aranjat examinili. Pfff... o sî mî mânânci nelegiuita asta di invidii! Da' cum sî nu-mi pesi, când eu trudesesc pentru un opt cinstit și ei iau zecili așa ușor, pi plicuri doldora di bani?... Ahh, acu' îmi amintesc: Petrișor ari nevoie di bani. Și mai tre' sî-i plătesc și fondu' clasii până la sfârșitu' luni'. O mai fi având mâncari la cămin? Poati trimiti mămica vreun pachet la-nceputu' săptămânii viitoare...*"

Nici n-o plesneau, nici n-o cutremurau gândurile acestea. Era doar o colcăială de griji cotidiene ce se făcea din nou simțită în ziua aceea însorită de iunie, de dinaintea examenului. Iar Luluța îi urmărea drumul cu o supunere înfundată, precum un somnambul ce-și croiește drum spre nicăieri. Se întreba și ea ce-o obosea mai tare: învățătura, sau neîncetata grijă de toate?